

NOVOTNY TIHAMÉR

A szentmihályfai Minerva meritum-létezésének kihívásokkal teli élete

Szövegmontázs Kovács Csonga Anikó művészetéről

Megvallom, a főcímem két alapkifejezését, jelzős szószerkezetét – *szentmihályfai Minerva és meritum-létezés* – Miglinczi Éva művészeti író, design- és művészetmenedzser, az Art Limes és az Atelier folyóiratok szerkesztőjének egyik írásából kölcsönöztem, amelynek címe *Élet-labirintus*, s amely Kovács Csonga Anikó felvidéki, szorosabb értelemben csallóközi képzőművész fiatal életpályájának eddig egyik legjobb összefoglalója.¹ Az 1987. október 8-án született művésznő – *női művész és/vagy nőművész* (de erről majd később) –, akinek két nagy kortársi alkotó példája lebeg a szeme előtt (az egyik a földije, Németh Ilona [1963], a másik a szerb Marina Abramović [1946]): valóban a Dunaszerdahely melletti Szentmihályfán él és dolgozik. Látszólag – hiszen ma már a világ egy globális falu – ennek a ténynek nincs igazán jelentősége. Ám ha mégis lenne, úgy alkotónk a legnemesebb természetességgel élné meg ezt a megtartó, igényessé tett létállapotot. Mint ahogy így is teszi!

Az otthoni és az onnan nézvést külföldi művészeti szakemberek, kritikusok és újságírók által igencsak elismert, valamint méltányolt alkotó igazságszeretete, őszintesége, nyíltsága, eszessége, szervezőkészsége, alapossága, pontossága, kitartása, bátorsága, merészsége, harcosága, mesterségbeli tudása, szakmaszeretete (s nem utolsósorban földi porhüvelyének megnyerő, szemkápráztatóan fellelkesítő arányossága) valóban az ókori eredetű etruszk Menrvát (Menervát), az anyaság istennőjét, a szülő nők pártfogóját, később a kézműipar, a kézműiparosok és a művészetek pártfogóját, illetve a római mitológia Minerváját, Jupiter és Júnó lányát (aki teljes fegyverzetben pattant ki apja fejéből) juttatja eszünkbe.

A némi humorral átkent metafora mítoszi szempontból vizsgálva sem véletlen, hiszen ezt a költői képet a művésznő azon linóleummetszet-dúc objektumsorozata ihlette (*Vigyázz, kész, rajt!; Állj meg!; Ne állj meg!*, [3x] 2021), ahol a főhős (Kovács Csonga Anikó!) „a sárkányok, kígyók, férfi-szörnyek helyett porszívóval, vasalóval viaskodik”, azaz „a harcos nő fegyvertárát adó szimbólumegyüttest groteszk [egyben frivolan tiszta és bizakodó] tartalommal teszi napi valósággá”.² Ám a szó szoros értelmében egyedi szerzői technikával kivitelezett három remekmű a keresztény mitológiát is magához vonzza, hiszen a csinosan, szépen és vonzóan felöltözött női sárkányölő Szent György nem lovon ül, hanem egy modern kori dizájnos drótszamáron, azaz egy hét nyelven beszélő sebességváltós kerékpáron. Küzd önmagával, a világgal, de leginkább a vasparipa „erszényeiben” utazó két szép gyermekéért kardoskodik (mit ne mondjak, *porszívóskodik és vasalóskodik*), hogy végül fiatalasszonyi Szent Mihályként diadalmaskodjék a Sátánon és a többi gonosz szellem felett, akik a lelkek vesztére körüljárják a világot... S az ember jóízűen mosolyog ezen a legújabb kori játékos és önironikus, derűs amazoni pózoláson.

Ugyanígy a *meritum-létezés* szóösszetétel is – tágabb értelemben alkotásainak a vezérmotívumaiban (úgy mint morális felelősségvállalás, család iránti elkötelezettség, politikai ihletésű véleménynyilvánítás, közösség-, illetve környezetvédelem, kiszolgáltatottság-ellenesség stb.) megfogalmazódó ösztönös igazságkeresés, valamint szűkebb, majdhogynem szószerinti „fordításban” a lényegi (lényegre törő), érdemi, a dolgok veleje szerinti tartalmas egzisztálás vagy életmerítés – a legmegfelelőbb, a legtalálhatóbb kifejezés művészetének minősítésére.

Méltatói sok-sok jellemző tulajdonságát, speciális képességét, fontosnak ítélt életrajzi adatát, ars poetica kijelentését kiemelték már a fiatal grafikus és konceptuális művész 2010-es évektől kibontakozó cselekvés-, bejegyzés- és idővonalát figyelve.

Farkas Veronika 2017-ben megállapítja róla, hogy Kovács Csonga Anikó vezérelve: „kendőzetlenül ábrázolni azt, ami van”; hogy „értelmező leírásokkal párosuló installációinak és objektjeinek tartalmát tömör, érthető és erős fogalmi rögzítés jellemzi”; hogy grafikai „érzelemgazdagok”, drámai feszültséggel telik, a mai emberhez szólnak.³

A *Felvidék tükrében – Kovács Csonga Anikó kiállítása* című 2018-as tudósítás névtelen szerzője azt írja róla, hogy a művész: „a jelenkori felvidéki problémákra reagál”; „a képzőművészet nyelvéen szólaltatja meg a magyarság lelkiismeretét”, amely „bátor és bátorító cselekedet”.⁴ Az Új Szó kérdésére – *Magyar vagyok. Mit jelent Önnek ez a mondat?* – a művész így válaszol: „Egy adott ország nemzeti kisebbségéhez tartozni nem mindig könnyű. Egyénileg vívjuk meg kisebb-nagyobb csatáinkat. Büszke vagyok a felmenőimre, legfőképpen a szüleimre, hogy megőrizték magyarságukat. Férjemmel mi is ezen az évszázadok alatt kitaposott ösvényen járunk, és ebben a szellemben neveljük a gyerekeinket. Fontosnak tartom, hogy a népszámláláskor se feledkezzünk meg a gyökereinkről. Büszkén jelöljük be, hogy a magyar nemzetiséghez tartozunk. Képzőművészként mindig is közel állt hozzám a magyarság identitásának kérdése. Célom, hogy a műveimmel is hozzájáruljak, erősítsem és fenntartsam a felvidéki magyar kultúrát.”⁵

Jandura Péter képriportja arra hívja fel a figyelmet, hogy „mély gondolatiságú, felfigyeltető alkotások fémjelzik [K. Cs. Anikó] tehetségét, művészi elképzeléseit”.⁶ Benyák Mária cikkében fontos életrajzi adatokra bukkanunk: „Tehetségére még a Dióspatonyi Alapiskolában Lelkes Mária tanító néni figyelt fel, ő látta el először tanácsokkal, és később is arra biztatta, érdemes életcéljául választani a képzőművészetet. Az alapiskola elvégzése után a pozsonyi Josef Vydra Képzőművészeti Középiskolába vezetett az útja, ahol Vladimír Kordoš szobrászművész volt a mestere, akitől propagációs grafikát tanult, majd a besztercebányai Művészeti Akadémián Róbert Makar az alkalmazott grafika világába vezette be, a mesterfokozat megszerzésében pedig Igor Benca festőművész segítette. Magyar iskolából kikerülve szlovák oktatási intézményekben kiváló eredményekkel, kitüntetéssel végezte tanulmányait.”⁷ (A művésznek a mai napig először szlovákul jutnak eszébe a szakmai kifejezések, ha magyar szakemberrel beszél, de kommunikációjában sohasem keveri a két nyelvet, mindig precízen, pontosan, szabatosan fogalmaz. Kényesen ügyel anyanyelvének tisztaságára.)

Balla Rita művészetmenedzser és galériatulajdonos *Anyaság és alkotás* című riportjában a *Hányan még?* hívoszavú, a szlovákiai népszámlálást érintő tárlat kapcsán Kovács Csonga Anikót is kérdezi, aki erre az aktuális problémára a következőképpen reflektál: „Számomra nemcsak művészként, anyaként is fontos volt ez a kiállítás, így tudok példát mutatni a gyerekeimnek, hogy lássák, mennyire lényeges foglalkozni a magyarság, a kisebbség kérdésével. Hatalmas felelősség anyaként, hogy megfelelő szellemben neveljem fel a gyerekeimet, és erősítsem az identitástudatukat.”⁸ A beszélgetésből az is kiderül, hogy a linóleummal alanyi (rendhagyó, szerzői) módon kísérletező művésznek napközben lehetetlen egy percre is elszabadulnia az édes kötelezettségek alól, így éjjel szokott dolgozni: „Nekem az elsődleges feladatom anyaként, hogy a gyermekeim mellett legyek. Az anyaság után nehéz visszatérni, hiszen át kell alakítanom az agyamat gügyögő üzemmódból értelmiségibe. Nőként sem lehetetlen sikeressé válni, de több áldozatot kell hoznunk.”⁹

Szabó Bodó Renáta fiatal művészettörténész *Progresszív gondolkodó az új vezető* című kitűnő tudósításából arról is értesülhetünk, hogy a 2021. november 20-án a Magyar Alkotó Művészek Szlovákiai Egyesülete (MAMSZE) elnökévé választott Kovács Csonga Anikó „diplomatikus, egyenes ember”, aki „szereti a kihívásokat, a kemény munkával megszerzett sikert. Már a művészeti szakközépiskola választásánál is az volt a döntő szempontja, hogy hova a legnehezebb bejutni. [...] Főként a technikai tudás elmélyítésére fókuszáló középiskolai évek után a Besztercebányai Művészeti Akadémia grafika szakán találta meg azt a közeget, amely a tanítványok egyéni kibontakozásának teret adva támogatta a rendhagyó ötleteket. [...] Az akadémia második évében elmozdult az installációk irányába, de a hagyományos grafikai technikákhoz mindig hű maradt. [...] Tanárai szerint az elsők között volt a szakon, aki a grafikát kombinálta

az installációval. Progresszív látásmódja zsigeri. [...] Egyetlen kényszer munkálkodik benne, mégpedig véleményének művészi kifejezése. [...] Hisz a művészet társadalomformáló erejében. [...] Témái elsősorban a saját életéhez kötődnek (anyaság, identitás), de olyan globális eseményekre is reagálnak, amelyek közvetve hatnak ránk és a jövőnkre is (migránskérdés, nők esélyegyenlősége, környezetvédelem). [...] Egyszerű és erős metaforákkal operál. Erőssége a jó szintetizálóképesség, amely minden alkotásában megnyilvánul.”¹⁰ Az alapos szerző arra is rávilágít, hogy: „a nőművész kifejezés nem a nemi alapon férfi művésztől történő elkülönítést takarja, hanem olyan alkotókat jelöl, akiknek munkásságában jelentős hangsúllyal szerepelnek a nőkkel, női léttel, a saját női testükkel, identitásukkal kapcsolatos kérdések”, s hogy a „megdönteni az »anyaság tönkreteszi a művészi karriert« mítoszt az egyik legfontosabb feladata lehet Kovácsnak”.¹¹ A tájékozott és érzékeny auktor végül így összegezi: „A »többfunkciós nő«, Kovács Csonga Anikó emberi oldalát nem lehet elválasztani művészetétől. Üzletesszony, családanya, közösségi ember, egyesületvezető. Alárendeli magát mások, a közösség megsegítésének, miközben alkotásai is közvetve ezt a célt szolgálják. Egyéni hangja fölszemes elemeket mellőző, egyszerű, de erős kifejezésében érhető tetten.”¹²

A magyarországi Miglinczi Éva a már említett összefoglalójában¹³ először gyűjti időrendbe szedve az alkotó 2010-től, tehát egyetemista korától keletkező, sorozatokban gondolkodó, változatos műfaji és egyedi technikákat alkalmazó, meghatározó témáit. A szerző adatait és magyarázatait itt-ott kiegészítve, valamint kibővítve sorolom e tartalmakat: 1, a természet pusztulása (*Dovi Dopo Eko! [Viszhall, viszlát természet!]*, 2010). 2, a diplomás fiatalok kényszerű külföldi munkavállalása (*Mein Wert [Az én értékem]*, 2012). 3, a magyar nyelv elsilányulása (*Szlovenszko-Madarský*, 2012). 4, a kártékony tömegkommunikációs behatások, az önmagát végtelen számú logaritmusokban sokszorozó digitális képi univerzum negatív befolyása, a szimulákrumok „májá” világa (*A média ereje – Manipuláció*, 2013). 5, a leányrablás, az áruba bocsátás középkort idéző mai esetei (*Bring back our girls! [Hozzátok {Adjátok} vissza lányainkat!]*, 2015). 6, a fogyasztói társadalom bírálata (*Konsumtársadalom – Egzisztencia*, 2016; *Konsumtársadalom – Pazarlás*, 2016). 7, a migráció problémái: a nagypolitika által gerjesztett jelenkori népvándorlás, s az ehhez kapcsolható brutalitás, rasszizmus, terror, vallásüldözés, halál, fanatizmus, ISIS (*Migráns-sokk*, 2015–2016). 8, az anyaság édes terhe és felelőssége, a női princípium fontossága, kiemelése, a születés misztériuma (*Anyaság – Graviditás [Terhesség; Várandósság]*, 2017; *Anyaság – Post siparium [Függöny mögött]*, 2017; *Anyaság – Toxikózis*, 2017). 9, a légszennyeződés, a természetkárosítás esetei (*Levegő I-II.*, 2018). 10, az elszlovákosodás veszélye, a magyarság megmaradásának disztópikus perspektívája (*Utóhang*, 2018). 11, a munkavégzés egészségügyi és biztonsági követelményeinek be nem tartása, az emberi egészség megőrzésének fontossága (Dimitrovka [Bódis Gyuri bácsi {1956-2020}], 2018–2020). 12, a V4-ek együttműködési nehézségei a nyelvi kommunikációban és a kulturális tradíciókban megfogalmazódó érdekkülönbségek bonyolultsága okán (*Szavak*, 2021). 13, a Nő–Anya–Művész szerepkonfrontációinak öntudatos felvállalása, az ellentétek, feszültségek, a bezártság okozta frusztrációk feloldása, a „többfunkciós nő” mítoszának, ideájának és identitásának gyakorlati megvalósítása (*Állj meg!; Ne állj meg!; Vigyázz, kész, rajt!; Deformációk [Triptichon]*, [4x] 2021; *Változás [Diptichon]; Béke [Diptichon]*, [2x] 2022; *Kaleidoszkóp; Vekerdy megmondta!; Identitás; Viselet I-VIII.*, [4x] 2023). 14, a Kárpát-medence „paradicsomi” vízkészletének, az élet alapjának védelme (*Élet*, 2023). 15, a magánélet problémái, válás tünetei (*Megszűnés [Diptichon]; Szétcsúszva*, [2x] 2024).

Az erdélyi Száva Enikő a *Megnyílt a 7. Székelyföldi Grafikai Biennálé* című beszámolójában – ahol K. Cs. Anikó *Deformációk* jelölésű, transzparens hordozóanyagokra nyomtatott linóleum-metszet-triptichonja a MAMŰ Társaság díját kapta – Kányádi Iréne művészettörténész megnyitó szavait idézve arról értekezik, hogy „a művészet mindig fogékonyan reagálta le a krízishelyzeteket, ezáltal szemléletformáló, érzékenyítő szerepet vállal a társadalomban, tükröt tartva neki”, s hogy „a sokszorosító grafika az egyik legmegfelelőbb műfaj a kritikai attitűd kifejezésére”.¹⁴ Szávai megszólaltatja a díjnyertes mű alkotóját is, akinek nyilatkozata magyarázatot

ad triptichonjának címére, autentikus technikájára és keletkezésének okára: „Eszméletlen érzelmi hullámvölgyeket éltünk át az utóbbi években. [A szerző itt minden bizonnyal a Covid-19 koronavírus-járványra utalt.] Ezt igyekeztem megfogni a deformatív grafikákkal, az egymásba olvadó önarcképek sorozatával.”¹⁵

Lacza Gergely író, újságíró, szerkesztő *Konfrontációk a nyitott műteremben* című írása a művésznőt is szóra bírva közkinccsé tesz olyan alapinformációkat, amelyek nélkül kevesebbet tudnánk K. Cs. Anikó hivatástudatáról, identitásáról, hitvallásáról, merre-hová tartásáról. Tudósításában többek között dokumentálódna olyan fontos tények és összefüggések, mint például az, hogy az alkotó a szóban forgó, 2023. szeptember 16-án a műtermében és házának udvarán megnyílt egynapos önálló kiállításával öt év után először jelentkezett újra közönség előtt. Ez a hosszabb időszak egy 2-3 éves „kényszerű” alkotói csend közjátékával együtt értendő, amikor is a kisgyermek és az építkezési munkák (az otthonteremtés) kötötték le energiáit, s csak a „fejben alkotás” maradt számára az egyetlen lehetséges szellemi alternatíva. A szentmihályfai manifesztáción bemutatott *Nő–Anya–Művész* téma oszcilláló műegyüttese (speciális installációk, egyedi grafikák és linómetszet-objektumok) az előzményeket is beleértve az első állomását képezte annak a munkaprogramnak, amelyre hároméves alkotói ösztöndíjat nyert 2022-ben a 2023–25-ös időszakra a Magyar Művészeti Akadémiától.

Kovács Csongó Anikó a következőket nyilatkozta Lacza Gergely cikkében: „Az anyasággal összefüggésben alkotok. Úgy gondolom, a szülőfalumban érvényesül a legjobban az identitásom, a nő, az anya és a művésznő hármasa, ami ennek a koncepciónak a lényege. Ez az otthonom, ahol élek. [...] Ez befogadja a művészi énemet, a vezető-szervező énemet, a háziasszony énemet. [...] Én egy falusi lány vagyok egy viszonylag egyszerű családból, és amit abból a családból hoztam, az teljes mértékben a klasszikus női-férfi »felállás«, ahol a férfi a domináns, az asszony pedig csinálja az asszonyi munkákat. [...] Borzasztóan nehéz egy olyan nőnek, akinek családja van. [...] Teljes mértékben betölti a háziasszonyi szerepeket, elvégzi azokat a női munkákat, amiket el kell végezni, összetartja a családot, de emellett dolgozik, tehát karriert épít, és az én esetemben ott van az alkotás is, melyen keresztül reflektálok ezekre.”¹⁶

Erre az identitásképre azonban Szabó Bodó Renáta tudományos igényű szakszerű leírása és okfejtése teszi fel a koronát. Írása ugyanis abban az ötletes művészkönyvben jelent meg, amely a *Konfrontációk* kiállításához készült. Felvezetése legalább annyira pontos, mint amennyire hozzáértő, ezért hosszabban vagyok kénytelen idézni őt: „A feminista diskurzus jelenléte nagy szerepet játszott a nemek közötti egyenlőtlenségekről, kihívásokról és az archetipikus nő változó szerepeiről szóló viták megnyitásában. Ugyanakkor ez a diskurzus felerősítette a különböző európai régiók sajátos »női identitása« közötti eltéréseket, és rávilágított a nemek közötti különbségekre ezekben az országokban. [...] A több évet felölelő projekt a művészeti alkotások létrehozása mellett egy esettanulmány elkészítésére is vállalkozik, mely a kelet-közép-európai művészettörténet új kutatási témájának, a női művészeknek, azon belül is a tradíció [»patriarchális anyaság«] és az emancipáció [»feminista anyai gondoskodás«] fogalma mentén veszi górcső alá az anyaság művészeti reprezentációját, mellyel a feminista művészetelmélet és művészeti gyakorlat sem foglalkozott következetesen, hiszen a női kiteljesedés akadályaként tekintettek az anyaságra. [...] A katolikus-konzervatív országokban, mint Szlovákiában, a hősies, önfeláldozó nő (Mater Dolorosa) szindróma volt tapasztalható, de a rendszerváltást követően a hangsúly az anyaság esszenciálissá tételére helyeződött át (vagyis a női lét kiteljesedése az anyaságban lehető fel, illetve az anya a heteroszexuális család pillére), mely passzív képet mutat a nő szerepéről. Ez a mítosz egy patriarchális konstrukció, mely Kovács Csongó Anikóra és művészetére is hatást gyakorol, aki falun élő fiatal kétgyerekes anyaként, feleségként, háziasszonyként, vállalkozóként, egyesületi elnökként olyan feladatköröket tölt be, melyek több irányból korlátozzák alkotói szabadságát, de egyben inspirációs forrásként is szolgálnak.”¹⁷

A fentebb leírtaknak beszédes példáit láthatjuk tehát a 2021 és 2023 között készült munkákban. Közöttük kiemelt jelentősége van az *Identitás* (2023) című installációnak és a már em-

lített műanyag pelenkacsattal lezárható *művészkönyv* önleleplező (s egyben hitvallásszerű) ütköztetésének. Míg ugyanis az áttetsző geotextíliákra mint szűziesen fehér hálóingekre (vagy inkább munkaköpenyekre?) nyomtatott szövegek, identitást meghatározó rövid kijelentések – *művész vagyok, vállalkozó vagyok, feleség vagyok, háziasszony vagyok, szervező vagyok, anya vagyok, vezető vagyok, nő vagyok* – a butikkészletből könnyen lekasztható és cserélhető „szezonális” ruhadarabokként szerepelnek, addig a szintén fehér művészkönyvben ugyanezek a definíciók (az evangéliumi nyolc boldogság kortársi ellentétéként) a borítót felnyitva már más összefüggésben olvashatók! *Kialvatlan művész, ingerült vállalkozó, fáradt feleség, frusztrált háziasszony, stresszes szervező, türelmetlen anya, időhiányos vezető, túlterhelt nő vagyok*. Nem beszélve a *Kaleidoszkóp* (2023) című, több mint negyven egyéni technikával készült grafikai lapból (objektumból) álló sorozatáról, amely olyan, „mint egy hangulatnapló, ahol különböző lelkiállapotokban örökíti meg magát a művész, miközben a környezete nyugalomra inti cumit adva a szájába, amely meggátolja érzelmeinek megélésében”.¹⁸

Ám ennek épp az ellenkezője történik a *Vekerdy megmondta!* (2023) három elektromos vasalót felállító installációjában. Itt ugyanis a vasalók talpára a művész három különböző grimaszt vágó arca kerül, s a cumik helyett a szájba dugott csatlakozók garantálják a nagyfeszültségű üzemmódot.

De elemezhetnénk Kovács Csonga Anikó számtalan témáját és/vagy technikai leleményét is. Azt például, ahogy a különlegesen precíz, finom és türelmes mozdulatokat igénylő, vékony csikokat vágó s azokat megtartóan a szélekre fésülő linómetszet-dúc objektumainak egyikét valóságos repülő szőnyeggé alakítja (*Vigyázz, kész, rajt!*, 2021), míg két másikat ugyanezzel a leleménnyel függönyrojtokként fonja, kapcsolja össze, akár egy családi fotóalbum páros ablakát (*Béke [Diptichon]*, 2022). És beszélhetnénk arról is, hogy linómetszeteinek dúcait – amelyeknek alapanyagait koncepciózusan a felújított konyhák és/vagy szobák lecserélt, leselejtezett darabjaiból gyűjti össze, amelyeknek takarításával, tisztán tartásával egyébként is csak az anyukák, a háziasszonyok törődnek – hogyan alakítja át újabb és újabb művek hordozóanyagává. De legfőképpen arról kellene elmélgednünk, hogy miért kerülnek oly gyakran e nyomóformák képei átlátszó és/vagy transzparens anyagokra, amelyek sokszor magukkal a dúccal szervülnek emlékkeltő tér-idő rétegzettségbe.

Nincs erre magyarázatom, csak egy gyerekkori emlékképem: a pati apai nagyanyám rétesnyújtó művelete a nyárikonyhában – (íme, megvallott, bár sérült kötődésem, mely e tájék felé húz és vonz, mint a mágnes. Bizonyítékom, hogy a kisház és összes változata is visszatérő álmképem a benne lakó halhatatlan kendős összülémmel, akiről minden látogatásomkor megfeledkezem, s csak hazaindultamkor jut eszembe fájdalmamban keresni őt) –, aki finom mozdulatokkal húzza, nyújtja, lebbenti a rétestésztát. Kérges, bütykös ujjai között engedelmesen fogy a rugalmas anyag, s karjai ritmikusan hullámzó rutin mozdulatai által egyre inkább vékonyodik a szakadni csak ritkán akaró áttetsző hártylepedő. Magamban azóta is megigézetten bámulom a konyhai színpad közepén zajló néma asztali szertartást: ahány reppenő emelkedés, annyi fantáziakép szorul az áttetsző hályog burka alá, amelyek mind-mind farkaszemet néznek velem. S a repetitív mozdulatok olyanok, mint az átadott, a megörökölt kovász: évszázadokik, évezredekik élni képesek...

JEGYZETEK

¹ Atelier2, 2022. szeptember 24.

² Uo., 12.

³ – miskó –, *Ez van – Megnyílt Kovács Csonga Anikó és Kiss Márta közös kiállítása a Limes Galériában*, <https://muzsa.sk/muveszet/ez-van-n-megnyilt-kovacs-csonga-aniko-es-kiss-marta-kozos-kiallitasa-a-limes-galeriaban>

⁴ <https://mamsze.sk/felvidek-tukreben-kovacs-csonga-aniko-kiallitasa/>, 2018. április 13.

⁵ <https://ujsoz.com/kozelet/magyar-vagyok-mit-jelent-onnek-ez-a-mondat-aki-valaszol-kovacs-csonga-aniko>, 2021.02.22.

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ. Az én értékem, 2012, videó és grafikai installáció, két ablakkeret, Alapfokú és Mester diploma törlőrongyra szitázva, vetített videófilm, 150x120 cm; Szlovenszko-Madžarský, 2012, két szerzői szótár piros jelölésekkel, illetve fehér áthúzásokkal, kb. (2x) 20x30x5 cm

⁶ <https://felvidek.ma/2021/04/kovacs-csonga-aniko-muteremben-jartunk/>, 2021. április 27.

⁷ „Elsősorban nő és anya vagyok” – vallja Kovács Csonga Anikó, <https://felvidek.ma/2021/04/elsosorban-no-es-anyavagyok-vallja-kovacs-csonga-aniko/>, 2021. április 27.

⁸ <https://ma7.sk/muveszet/anyasag-es-alkotas>, 2021. szeptember 06.

⁹ Uo.

¹⁰ <https://ma7.sk/muveszet/progressziv-gondolkodo-az-uj-vezeto>, 2022. január 08.

¹¹ Uo.

¹² Uo.

¹³ Atelier2, 2022. szeptember 24., 10-11.

¹⁴ <https://kultura.hu/megnyilt-a-7-szekelyfoldi-grafikai-biennale-lengyel-alkotoe-a-fodij/>, 2022. október 11.

¹⁵ Uo.

¹⁶ <https://muzsa.sk/muveszet/konfrontaciok-a-nyitott-muteremben>, 2023. szeptember 14.

¹⁷ *Nyitott műterem – Konfrontációk*, 100 példányos művészkönyv, Szentmihályfa, 2023.

¹⁸ Uo.

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Befolyás I., 2012, monoprint, cinklemez, bitumen, 60x40 cm

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, A média ereje – Manipuláció, 2013, tükrök, digitális grafikai kollázs, tv-monitordoboz, bútorlapok, 100x100x200 cm (belső tér); Konsumtársadalom – Egzisztencia, 2016, installáció, számlapapírok, ruhák, öltözködési kellékek, ragasztóanyagok, kb. 150x120x70 cm; Konsumtársadalom – Pazarlás, 2016, installáció, akril, péksütemények, számlapapírok, bevásárlókosár, kb. 120x120x150 cm

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Anyaság – Post siparium (Függöny mögött), 2017, grafikai installáció, textilpelenkák, toluén nyomatok vakrámára feszítve, (4x) 56x50 cm Anyaság – Toxikózis, 2017 (részlet); Anyaság – Toxikózis, 2017, installáció, eredeti tárgyak, tej, kávé, cigaretta, alkohol, gyógyszerek, fecskendők tűvel, imitált kábítószer, kb. 30x50x20 cm

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Bring back our girls! (Hozzátok vissza lányainkat!) I., 2015, többszöri monoprint, cinklemez, (4x) 57x77 cm; Bring back our girls! (Hozzátok vissza lányainkat!) II., 2015, többszöri monoprint, cinklemez, 60x79 cm

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Migráns-sokk – Nincs otthon: Remény.
 (2x) 2015, monótipia, rézlemez, bitumen, anyagnyomatok, papír, 86x28 cm:

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Migráns-sokk – Menekülés I-III., 2015,
 monótipia, rézlemez, bitumen, anyagnyomatok, papír, 86x28 cm

1/1 "ISIS" - "MIGRÁNS-SÓKK" *Bonyházi*

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Dimitrovka (Bódis Gyuri bácsi [1956-2020]), 2018-20, installáció, akril, falemez, elhasznált gyógyszeráróió levelek, gyógyszeres dobozok, 120x60x40 cm; Utóhang, 2018, installáció, digitális grafika, toluén nyomtat, (3x) 100x80 cm

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Levegő I., 2018, grafikai installáció, szerzői technika, toluén nyomatok léggömbökön, szájmaszk, kb. 120x140x30 cm; Levegő II., 2018, grafikai installáció, gumiabroncsok, toluén nyomatok léggömbökre, kb. 120x220x100 cm

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Béke (Diptichon), 2022, linómetszet-objektum, 102x210 cm; Vigyázz, kész, rajt!, 2021, linómetszet-dúc objektum farosra rögzítve, 127x58 cm; Állj meg!, 2021, linómetszet-dúc objektum farosra rögzítve, 115x215 cm

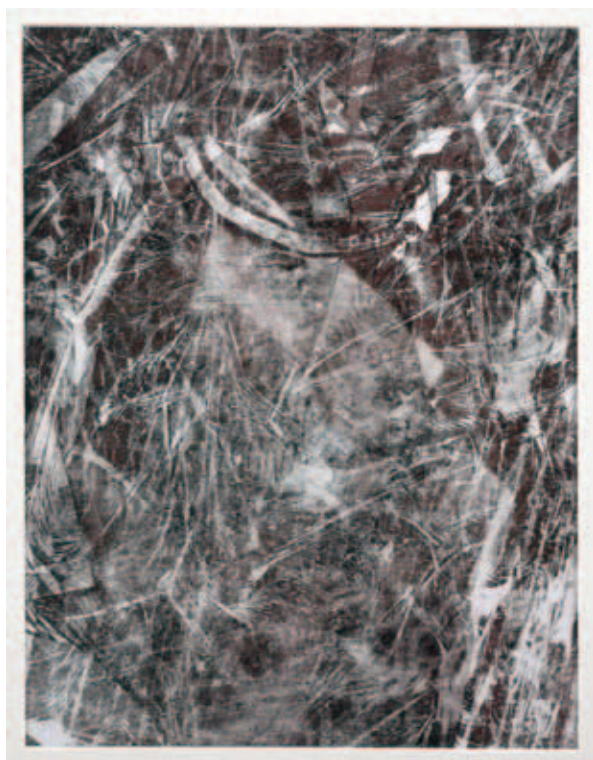

**KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Változás (Diptichon), 2022, linómetszet-objektum, spray, szén, (2x) 109x78;
Deformációk (Triptichon), 2021, linómetszet, transzparens hordozóanyagok
vakramákra feszítve, (3x) 100x70 cm**

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Identitás, 2023, kombinált technika, linómetszet, monotíпия, geotextília, ruhafogasok, állvány, 150x100x50 cm; Vekerdy megmondta!, 2023, installáció, elektromos vasalók három grafikai objektummal és csatlakozó zsinórral, kb. 150x100x80 cm (részlet)

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Viselet I–II.; V–VI., (4x) 2023, linómetszet, gyermekruhanymatok, papír, geotextília, buborékfólia, fólia keretben 53x43 cm

KOVÁCS CSONGA ANIKÓ, Szétszúszva, 2024, linómetszet, három réteg elcsúsztatott fólia, papír, 20x20 cm;
Megszűnés (Diptichon), 2024, linómetszet öt fóliarétegben vakramára rögzítve, (2x) 55x40 cm

